

наскрізні лейтмотиви, спрощений ритм речень, графічно незавершені фрази, підтекст, іронія та сарказм – окраси його індивідуального стилю.

Війна, попереджає митець, не тільки там, де гримлять постріли, вона і в душах людей, в їх думках. Про це необхідно пам'ятати кожному, щоб запобігти виникненню на Планеті нової бактерії зла. На превеликий жаль, попередження

Г. Белля не знайшло свого відгуку, враховуючи сьогоднішні події на Україні, Близькому Сході та усьому світі загалом.

Література:

1. Белль Г. Де ти був, Адаме? *Твори в двох томах. Том 1*, К.: «Дніпро». 1989. С. 135-259.
2. Белль Г. *Подорожній, коли ти прийдеш у Сна...*[Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=345> (дата звернення: 02.09.2024).
3. *Лексикон загального та порівняльного літературознавства*. Чернівці: Золоті литаври. 2001. 636 с.
4. *Літературознавчий словник-довідник* / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 1997. 752 с.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗВО

Ленська С. В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
svlenska@ukr.net*

В умовах реформування освітньої галузі в Україні першорядного значення набуває поняття академічної доброчесності, що повинно бути основою навчальної, наукової і творчої діяльності в середній та вищій школі – цим визначається його **актуальність**. Наукова спільнота в останні роки напружує практичні кейси щодо впровадження основ академічної доброчесності у навчально-виховному процесі.

Мета нашої роботи полягає в узагальненні досвіду ПНПУ імені В. Г. Короленка щодо формування й підтримки академічно доброчесного середовища.

Методика й організація дослідження. Академічна доброчесність у вищій школі є потужним засобом підвищення якості освіти, однією з основних політик ЗВО. Створення академічно доброчесного середовища починається з ознайомлення здобувачів освіти з основними поняттями, що регламентують взаємовідносини учасників освітньо-наукового процесу.

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту», «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [3].

Принципи академічної доброчесності були сформульовані Міжнародним центром при Ратлендському інституті етики Університету Клемсон у Південній Кароліні (США) і викладені в декларації «Фундаментальні цінності академічної доброчесності» [6]. У цьому документі та похідних від нього визначені шість основних принципів, які формують доброчесне середовище, основи корпоративної етики та взаємодії всіх учасників навчального процесу. Це чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та мужність. Тобто перші п'ять утворюють підвалини міжособистісної комунікації, які роблять її ефективною, а шостий маркує особистісну сміливість і відвагу відстоювати ці принципи в будь-яких ситуаціях.

На сучасному етапі розвитку вищої освіти України питання дотримання академічної доброчесності набули першорядного значення. Вони складають основу

якісної освіти, є критерієм, умовою і мірилом цієї якості. З поняттям академічної доброчесності студенти мають ознайомитися ще в школі, але на практиці виявляється, що лише 5 % розуміють, що є доброчесністю та які порушення іноді мають місце в практичній діяльності.

У всіх ЗВО України вченими радами затверджені «Кодекси академічної доброчесності» або «Кодекси з етики», де детально розкрито морально-етичне значення цього поняття, а також наслідки, які можуть наступити в ситуації порушень доброчесності. В ПНПУ імені В. Г. Короленка також затверджений «Кодекс академічної доброчесності», який розміщений на офіційному сайті Університету [4].

Саме з метою ознайомлення першокурсників з поняттям академічної доброчесності у ПНПУ імені В. Г. Короленка успішно впроваджено навчальну дисципліну «Університетська освіта та академічне письмо», одна з лекцій присвячена цій темі. Студенти ознайомлюються з визначенням академічної доброчесності, з важливістю її дотримання, з проявами порушень та відповідальністю за них. Молодь ознайомлюється з «Кодексом академічної доброчесності ПНПУ імені В. Г. Короленка», в урочистій обстановці відбувається підписання Декларації академічної доброчесності [5]. Спираючись на сучасну правову базу, першокурсники ознайомлюються з видами порушень доброчесності та наслідками таких дій. Важливо відмітити, що питання академічної доброчесності висвітлюються на офіційному сайті університету [1].

Із метою попередження порушень академічної доброчесності в ПНПУ імені В. Г. Короленка проводиться низка просвітницько-роз'яснювальних заходів для здобувачів другого і третього освітнього рівнів, а також семінари для науково-педагогічних працівників. На офіційному сайті ПНПУ у розділі «Новини» регулярно розміщується інформація про такі заходи. Прикладом таких заходів є методичний семінар з академічної доброчесності для магістрантів факультету технологій та дизайну [2].

Важливим елементом реалізації університетської політики з дотримання академічної доброчесності є систематичний моніторинг якості освіти. У ПНПУ це «Якість освіти очима здобувача», де один із розділів питальника присвячений питанням академічної доброчесності [7; 8]. Анонімне опитування студентів узагальнюють фахівці відділу якості освіти та акредитації, після чого результати оприлюднюються на офіційному сайті ПНПУ та обговорюються на радах факультетів та на вченій раді університету. Наприклад, слайд із звіту про якість навчання на першому (бакалаврському) рівні освіти:

Принципи академічної доброчесності

ypu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/yakist-osvity-v-prpu-imeni-v.g.-korolenka-ochyma-zdobuvachiv-osvitnogo-stupenyu-ibakalavra-2024.pdf

50 / 71 | 100% +

Поінформованість здобувачів про правила академічної доброчесності, оцінка дотримання ними цих правил

№ п/п	Освітні програми факультету <i>історії та географії</i>	К-ть респ.	Були поінформовані			Мали зауваження	
			Так	Ні	Не маю відповіді	Так	Ні
1.	Історія та археологія	10	9	1	-	1	9
2.	Середня освіта (Географія)	16	16	-	-	1	15
3.	Середня освіта (Історія)	28	28	-	-	3	25
4.	Туризм	4	4	-	-	1	3
Разом		58	57	1	-	6	52

Integ-Values-Ukr.pdf

Покласти все

Пуск

UK 18:50 30.08.2024

Приклад узагальнення моніторингу на другому (магістерському) рівні освіти (звіт за 2023 рік):

Принципи академічної доброчесності

ypu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/yakist-osvity-ochyma-zdobuvachiv-os-magistr-23-24-n.r..pdf

48 / 64 | 100% +

Поінформованість здобувачів про правила академічної доброчесності, оцінка дотримання ними цих правил

№ п/п	Освітні програми Факультету <i>філології та журналістики</i>	К-ть респ.	Були поінформовані			Мали зауваження	
			Так	Ні	Не маю відповіді	Так	Ні
1.	СО (Мова і література (німецька))	5	5	-	-	-	5
2.	Середня освіта (Українська мова і література)	15	15	-	-	1	14
3.	Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська)	12	11	-	1	2	10
4.	Філологія (Українська мова та література)	5	5	-	-	-	5
5.	Середня освіта (Мова і література (англійська))	20	20	-	-	-	20
6.	Журналістика	8	8	-	-	-	8
Разом		65	64	-	1	3	62

Integ-Values-Ukr.pdf

Покласти все

Пуск

UK 18:52 30.08.2024

Принципи академічної доброчесності

yakist-osvity-v-pnpu-imeni-v.g.-korol-enka

Не захищено | prpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/yakist-osvity-v-pnpu-imeni-v.g.-korol-enka-ochyma-zdobuvachiv-osvitnogo-stupenyu-«bakalavr»-2024.pdf

yakist-osvity-v-pnpu-imeni-v.g.-korol-enka-ochyma-zdobuvachiv-osvitnogo... 52 / 71 100%

ПОІНФОРМОВАНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ПРО ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, ОЦІНКА ДОТРИМАННЯ НИМИ ЦИХ ПРАВИЛ

№ п/п	Освітні програми факультету <u>комп'ютерних наук, математики, фізики та економіки</u>	К-ть респ.	Були поінформовані			Мали зауваження	
			Так	Ні	Не маю відповіді	Так	Ні
1.	Економіка	4	4	-	-	-	4
2.	Комп'ютерні науки	15	14	-	1	-	15
3.	Середня освіта (Інформатика та мова і література (англійська))	15	14	-	1	-	15
4.	Середня освіта (Математика і фізика)	13	13	-	-	2	11
5.	Середня освіта (Математика та інформатика)	19	19	-	-	1	18
6.	Середня освіта (Фізика і математика)	5	5	-	-	-	5
Разом		71	69		2	3	68

Integ-Values-Ukr.pdf

Показати все

16:50 30.08.2024

Питання забезпечення академічної доброчесності в ЗВО перебувають у сфері відповідальності відділів якості освіти або навчально-методичних відділів. У ПНПУ також моніторингові заходи організовані та координуються й узагальнюються фахівцями відділу забезпечення якості освіти та акредитації, а також у 2021 році створена комісія з академічної доброчесності. Таким чином, у ПНПУ створена нормативна база та відбувається інституційне забезпечення впровадження політики академічної доброчесності в ЗВО.

Одним із найбільш поширених видів порушень академічної доброчесності є плагіат – «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [3]. З метою запобігання таким проявам загальноприйнятою практикою в Україні є перевірки академічних текстів на антиплагіатних програмах. Зазвичай умови проведення таких перевірок регламентовані спеціальними документами ЗВО.

Нині існує достатня кількість безкоштовних антиплагіатних програм, які розміщені у вільному доступі і приступні для студентів для самоперевірки їхніх праць. Однак недоліками таких програм є обмежена кількість тексту, недостатня достовірність результату. Тому на інституційному рівні у більшості ЗВО України використовуються ліцензійні програми, найбільш поширеними є Unicheck та StrikePlagiarism.

Політика академічної доброчесності реалізується також у відповідних нормах, зафіксованих у робочих програмах навчальних дисциплін. Для викладачів та здобувачів освіти протягом року проводяться тренінги, семінари, майстер-класи з академічної доброчесності.

Висновки. Академічна доброчесність є не лише основою корпоративної культури, але й дієвим засобом підвищення якості освіти. Систематична інформаційно-просвітницька робота, поєднана з контролем з боку адміністрації ЗВО, науково-педагогічних працівників, дає позитивні результати: студенти визнають важливість дотримання цих принципів, про що свідчать результати анкетування. Таким чином,

дотримання академічної доброчесності є однією з основних політик в ЗВО, зокрема в ПНПУ імені В. Г. Короленка.

Література:

1. Академічна доброчесність. URL: <http://pnpu.edu.ua/academic-dobro> (дата звернення: 03.09.2024)
2. Відбувся методичний семінар з академічної доброчесності для магістрантів факультету технологій та дизайну <http://pnpu.edu.ua/news/vidbuvsvya-metodychnyj-seminar-z-akademichnoyi-dobrochesnosti-dlya-magistrantiv-fakultetu-tehnologij-ta-dyzajnu.html> (дата звернення: 03.09.2024)
3. Закон України «Про освіту». 2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 03.09.2024)
4. Кодекс академічної доброчесності Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (нова редакція). URL: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/kodeks-akademichno%D1%97-dobrochesnosti-pnpu-imeni-v-g-korolenka.pdf> (дата звернення: 03.09.2024)
5. Урочисте підписання декларації академічної доброчесності на факультеті філології та журналістики 17 жовтня 2023 р. URL: <http://pnpu.edu.ua/news/urochyste-pidpysannya-deklaracziyi-akademichnoyi-dobrochesnosti-na-fakulteti-filologiyi-ta-zhurnalistyky-2.html>
6. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Пер. з англ. The Fundamental Values of Academic Integrity», видання друге. Міжнародний центр академічної доброчесності. Ред. Тедді Фішман. Університет Клемсон. 1999. 39 с. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integ-Values-Ukr.pdf> (дата звернення: 03.09.2024)
7. Якість освіти в ПНПУ імені В. Г. Короленка очима здобувачів освітнього ступеню «бакалавра» 2024. URL: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/yakist-osvity-v-pnpu-imeni-v-g-korolenka-ochyma-zdobuvachiv-osvitnogo-stupenyu-%C2%ABbakalavr%C2%BB-2024.pdf> (дата звернення: 03.09.2024)
8. Якість освіти очима здобувачів ОС магістр 2023-2024 н.р. URL: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/yakist-osvity-ochyma-zdobuvachiv-os-magistr-23-24-n.r..pdf> (дата звернення: 03.09.2024)

ПОЗИВНИЙ ЯК РІЗНОВИД ОНІМА В РОМАНІ «ІЛОВАЙСЬК» Є. ПОЛОЖІЯ

Ніколашина Т. І.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
t.nikolashina@ukr.net*

«Іловайськ» – роман про війну 2014 року на Сході України та про «Іловайський котел», побудований на реальних подіях, у якому серед героїв, що мають реальних прототипів, живуть, здійснюють подвиги та помирають вигадані персонажі. Серед вражаючих історій про мужність, братерство, самопожертву має місце і державна зрада. Захисники на Сході жили за рахунок волонтерів, влада приховувала справжню кількість втрат на війні, а пошуком загиблих займалася організація «Чорний тюльпан». Є окрема новела про те, чого коштувало знайти мамі загиблого сина, тіло якого вона хоче забрати з окупованої території.

Мета наукової розвідки – дослідити позивні в романі «Іловайськ» Є. Положія.

Фактичний матеріал дібрано методом суцільної вибірки, розглянуто 38 позивних, застосовано описовий і квантитативний методи дослідження.

В усному мовленні персонажі часто послуговуються неофіційними назвами, у ролі яких функціують позивні. Такі оніми є необхідним елементом найменувань людей у